

EL PLA DE L'ESTANY

xavi xargay

Anys i anys, per molts anys | Segons la reputada «historiadora» *donya* Esperanza Aguirre, la nació espanyola gaudeix d'una envejable salut des de fa 3.000 anys. A Banyoles no ens moquem amb mitja màniga: la nostra vila va ser fundada en fa 1.200. Bé, precisem: tot i que el document més antic sobre la fundació del monestir de Sant Esteve de Banyoles es remunta a l'11 de setembre (ep!) de l'any 822, alguns historiadors afirmen que ja el 812 l'abat Bonitus —o Bonet— va edificar una església damunt un antic temple que, amb el temps, esdevindria el monestir. Estem parlant d'uns set o vuit decennis abans que els de Montserrat, Sant Pere de Rodes o Ripoll. La ciutat va néixer a l'empara del monestir i va créixer, com un bon fill adolescent, enfrontant-s'hi, rebel·lant-s'hi i mirant de marxar tan lluny de casa com va poder. Però els abats no cedien ni un pam de terreny. En els Col·loquis de Tardor organitzats pel Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles i la Universitat de Girona s'ha parlat «sobre la importància que van tenir els monjos benedictins, els quals, seguint les passes dels colonitzadors francs, van anar fundant uns primitius monestirs», embrions d'algunes de les actuals ciu-

tats catalanes. Si els banyolins medievals eren uns rebels amb causa, els abats foren uns maquiavèlics senyors *avant la lettre*. Així, l'historiador J. M. Reyes i Vidal va identificar la suposada butlla del 1017 com al document inicial falsificat a partir del qual el monestir va voler derivar drets i poder sobre els banyolins fins que una sentència del rei Jaume II va resoldre a favor de la vila. Si, amb només 1.200 anys, els banyolins patim d'un pecat original en forma de falsificació, us imagineu quantes falsificacions més tèrboles i duradores hi pot haver en una acta fundacional de fa 3.000 anys?

Deu anys, com si res | També ha celebrat aniversari, el desè, l'Associació d'Astrobanyolins, Agrupació d'Astronomia i Ciència del Pla de l'Estany, nascuda a l'empara del Centre Excursionista de Banyoles i constituïda com a entitat independent el 2009. El seu principal objectiu és l'estudi i la difusió de l'astronomia i la ciència en tots els seus àmbits. Coincidint amb aquest aniversari, l'Agrupació va organitzar a la sala d'actes del Museu Darder la IX Trobada d'Associacions Astronòmiques de les comarques gironines. L'estrella —mai tan ben dit— de la jornada va ser Blai Sanahuja, catedràtic d'astronomia de la Universitat de Barcelona, membre de la Unió Astronòmica Internacional i especialista en l'estudi del Sol i els fenòmens associats amb l'activitat solar. Que afortunats, aquests astrònoms: el llibre de l'univers que estudien mai no serà falsificat!

LA SELVA

joan domènech

Tossa de Mar. 25 anys de l'Agrupació Sardanista | L'Agrupació Sardanista Tossenca, després d'haver clos les activitats de la temporada d'estiu i haver portat a terme amb èxit, una vegada més, l'Aplec de la població, va celebrar d'una forma brillantíssima els seus 25 anys d'existència amb una festa amenitzada totalment per la cobla-orquestra La Principal de la Bisbal, que va participar a l'ofici solemne juntament amb la Coral Tossenca. Va interpretar sardanes abans i després d'un esplèndid dinar, i més tard oferí als comensals —aplegats en gran quantitat, al voltant d'uns 250— un selecte concert. La diada acabà amb un animat ball. Encara els músics s'acomiadaven que ja van anunciar la pròxima participació de la mateixa cobla en el concert del primer dia de l'any nou. La dedicació dels tossencs a la sardana ve de lluny. Una de les mostres del seu folklore viu la constitueixen «Ses nou sardanes», que es ballen amunt i avall del carrer dels Socors a principi d'estiu, i, fidel a aquesta trajectòria, hi ha una ànima responsable de la marxa ascendent de l'entitat, que és en Francesc Fonalledas, personatge important de la cultura popular de la vila, amb una capacitat d'organització i de treball exemplars. A ell

>> *L'Agrupació Sardanista Tossenca va celebrar els seus 25 anys d'existència amb un aplec amenitzat per la cobla La Principal de la Bisbal.*

TITO AROMIR

i al seu equip es deu el dinamisme de l'entitat i la seva perdurabilitat.

Hostalric. 30 anys de la biblioteca

La xarxa de biblioteques a la comarca de la Selva és notable, i la constitueixen com a mínim unes divuit unitats repartides al llarg del territori. Algunes presenten, avui dia, edificis impactants, i ofereixen, a més dels materials habituals —ara ja no solament llibres i premsa, sinó vídeos, CD i DVD— nombroses activitats a través dels clubs de lectura, el racó del conte, conferències, exposicions, etc. Les biblioteques s'han convertit en un centre dinàmic que té el seu pes cultural dins de la vida ciutadana. Aquesta vegada agafem com a símbol la biblioteca d'Hostalric, dirigida per Neus Puig,

que celebra aquest any el seu trentè aniversari. En efecte, va ser inaugurada el 12 de setembre de 1962 en els locals de la mateixa Casa de la Vila. Més tard va passar a l'edifici de *les Hermanas*, antic convent de monges —edifici actualment ocupat pel CAP—, va tornar a la Casa de la Vila i, finalment, a partir de 2004, ha trobat el seu lloc adient a l'edifici anomenat Can Llença. La instal·lació porta el nom oficial de Modest Salse, que és el d'un mestre que exercí a la població entre 1934 i 1943 i que va deixar tan bon record que van ser els seus mateixos exalumnes els qui van demanar que es posés el seu nom a la biblioteca. El servei disposa de 14.500 documents i l'any passat va tenir uns 9.400 usuaris (Hostalric té una població d'uns 4.000 habitants). Aquest 2012 els usuaris, fins a l'octubre, han estat 8.400.

LA CERDANYA

sandra adam

El campanar arqueològic | El 6 d'octubre d'enguany, Puigcerdà va rebre els arqueòlegs encarregats de realitzar els treballs d'exhumació de murs i paviments del voltant del campanar. Fa setanta-sis anys que aquest emblemàtic edifici de la vila viu sol presidint la plaça de Santa Maria, sota la qual

romanen les restes de l'església que el juny de l'any 1936 va ser enderrocada.

La intervenció arqueològica en un inici pretenia desenterrar part del paviment original de la nau central de l'església. Amb els treballs que s'estan fent s'ha exhumat una part de paviment, i també s'han pogut localitzar i desenrunar dues criptes funeràries datades al segle XVI. En una d'aquestes s'ha trobat la clau de volta on hi ha l'inscripció del nom de la família propietària del mausoleu. A més, s'estan localitzant diversos murs de diferents èpoques i descobrint estructures que serviran per elaborar un estudi aprofundit d'aquest espai sagrat que la Guerra Civil espanyola es va endur.

Amb aquesta intervenció, només s'ha pogut actuar en el recinte del campanar, però cal tenir en compte que sota la plaça per on avui passem hi ha les restes del conjunt desaparegut. El moment ideal per realitzar unes excavacions exhaustives per extreure les peces més interessants i realitzar-ne un estudi hauria estat quan es van iniciar les obres de remodelació de tot aquell espai, l'any 2009. Ara però, la plaça ja està feta i hauran de passar molts anys fins que el paviment es torni a aixecar. Serà llavors quan es podrà estudiar a fons l'estructura i l'estil de l'església.

Aprofitant l'avinentsa de l'excavació, l'Ajuntament de Puigcerdà traslladarà l'Oficina de Turisme als peus del campanar. Això requerirà una acurada restauració i neteja de l'espai per habi-

BIBLIOTECA D'HOSTALRIC

>> A dalt, diverses imatges de l'exposició que celebra els 30 anys de la biblioteca d'Hostalric. A baix, el nou hospital transfronterer de la Cerdanya.

SANDRA ADAM